

lal, a Röck Szilárd utcai kíségető börtön rendőrparancsnokával együttműködve összeszedte a korábbi transzport megmaradt 1220 tagját,⁸² és még aznap megkezdték lóhalálában történő deportálásukat. Az áldozatokat először teherautón Rákoscsabára vitték; ott kisméretű tehervagonokba zsúfolták őket, 80-90 főt egy-egy vagonba az örök brutális ütlegetése közepette, hogy felgyorsítsák a dolgokat, és megkezdődött a deportálás. Este fél nyolcra, amikor a Zsidó Tanács tagjait végre hazaengedték, a vonat már messze járt Auschwitz felé.

A MIPI képviselőjét, Bródyt, aki szokás szerint azon a napon is kiement Kistarcsára, a Gestapo szintén letartóztatta, és deportálni akarta a többiekkel együtt. Neki azonban Vasdényei táborparancsnok segítségével sikerült elmenekülnie. Vasdényeit a Gestapo a razzia idejére semlegesítette. Amint a Tanács tagjait elengedték, Bródy tájékoztatta őket az akcióról; a részleteket néhány náciellenes magyar hivatalos személy is megerősítette, valamint Polláck Sámuel, akinek csodával határos módon sikerült megszöknie a deportálószerelvényről.

A zsidók Kistarcsáról való illegális deportálása haragra gerjesztette a kormányzót. Heves reagálást váltott ki külföldön is. A magyar diplomatákat, különösen a semleges országokban, elárasztották szemrehányásokkal a nyilvánvaló szöszegés miatt. Bothmer Károly báró berni magyar követ például jelentette, hogy a Nemzetközi Vöröskereszt aggodalmát fejezte ki, és figyelmeztetett, hogy az „incidenssel” kapcsolatos számos kommentár közt személyesen Horthyra vonatkozó megjegyzések is akadtak. Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter, aki Sztójay betegsége alatt a miniszterelnöki teendőket is ellátta, biztosította Bothmert és rajta keresztül a Nemzetközi Vöröskeresztet, hogy a kistarcsai deportálásokat alacsonyabb szintű német hatóságok intézték, a magyar kormány tudomása és beleegyezése nélkül. Kijelentette továbbá, hogy a magyarok tiltakoztak a német kormánynál, és az incidens nem ismétlődhet meg, mert „a zsidókérdés kezelése és intézése a jövőben a magyar kormány és szervei kizárólagos felelőssége lesz”⁸³.

Reményi-Schneller biztosítékai ellenére július 24-én hasonló „incidens” zajlott le Sárváron, amikor az ottani táborból mintegy 1500 internáltat deportáltak a kistarcsaihoz hasonló módon.⁸⁴

A budapesti zsidó közösség 1944 nyarán

Horthynak a deportálások leállítására vonatkozó július eleji döntése enyhítette, de teljesen nem oszlatta el a budapesti zsidók aggodalmát. A deportálás közvetlen veszélye elhárult, ez bizonyos fokú megkönnyebbülést jelentett, de tovább szenvedtek a vidéki deportálások lezárulása után